

Державна екологічна академія післядипломної освіти
та управління

Дайджест екологічних НОВИН

15 -31 грудня

В УКРАЇНІ:

Кліматична конференція ООН COP28 в Дубай: результати роботи української делегації протягом двох тижнів на полях саміту

COP28 завершило свою роботу угодою, яка свідчить про «початок кінця» ери викопного палива.

З 30 листопада по 13 грудня 2023 року українська делегація працювала на полях 28-мої Конференції ООН зі зміни клімату, яка стала наймасштабнішою за всю історію кліматичних конференцій ООН. У ній взяли участь понад 100 тисяч представників з усього світу. Різні континенти, різні проблеми через кліматичну кризу. Але всіх об'єднало одне – винайти механізми, які допоможуть запобігти глобальному потеплінню планети. Цього року Україна вдруге в історії мала на конференції свій павільйон. Усі, хто його відвідував, висловлювали підтримку Україні та були вражені катастрофічними наслідками підриву Каховської ГЕС, які він демонстрував своїми експозиціями. За весь час періоду COP28 у павільйоні відбулося понад 30 заходів та відвідали тисячі учасників конференції. Серед гостей – Спеціальний представник Президента США з питань клімату Джон Керрі, Адміністратор USAID Саманта Пауер, старший радник з питань енергетичної безпеки Державного департаменту США Амос Хохштейн, Міністерка з питань зміни клімату та навколишнього середовища ОАЕ Маріам Альмхейрі, швейцарський дослідник, психіатр і еколог, засновник та голова фонду “Solar Impulse” Бертран Пікард, Єврокомісар з питань довкілля, океанів та рибальства Віргініус Сінкявічюс, Єврокомісар з питань клімату Вопке Хукстра, Президентка Словаччини Зузана Чапутова, колишня Президентка Естонії Керсті Кальюлайд, Президент Конференції на ООН з питань зміни клімату (COP21) Сеголен Рояль, Президент COP26 Сер Алок та міністри екології таких країн як Азербайджан, Болгарія, Литва, Молдова, Чехія, Фінляндія, Грузія, Нова Зеландія тощо. У межах робочої поїздки на COP28 Міністр Руслан Стрілець спільно з представниками української делегації – своїми заступниками Євгенієм Федоренком, Вікторією Киресвою та радником Керівника Офісу Президента Олександром Бевзом провів близько п'ятнадцяти двосторонніх перемовин з такими країнами як Японія, Румунія, Франція, Німеччина, Швеція, Фінляндія, Швейцарія, Чехія, Молдова та Азербайджан. Також були зустрічі з міністеркою навколишнього середовища та зміни клімату Бразилії у 2010–2016 роках

Ізабеллою Тейшейрою, яка є членом Міжнародної робочої групи щодо екологічних наслідків війни при Офісі Президента України, та членами Сенату США. Ключові теми – вплив бойових дій на довкілля та допомога міжнародних партнерів Україні у повоєнному відновленні.

Серед результатів робочої поїздки Міністра:

• **Підписано три меморандуми про співпрацю з Республікою Кореєю, Великобританією та Болгарією. Домовилися співпрацювати у таких питаннях:**

- стале управління водними ресурсами;
- поводження з відходами та перехід до циркулярної економіки;
- відновлення лісів та нацпарків тощо.
- **Презентація візії кліматичної політики України в українському павільйоні.**

• **Панель із обговорення з колегами – міністрами екології Молдови, Болгарії, Фінляндії, Румунії, Швеції, Литви, Чехії, Італії, Чорногорії, Нової Зеландії, Естонії, Грузії проєкту Довкілцевої Декларації.**

Попередню готовність підтримати документ вже висловили Молдова, Болгарія, Швеція та Чехія, Італія, Нова Зеландія тощо.

• **Презентація ініціативи «AGRESSOR REFUNDS» та включення цього механізму до Паризької угоди.**

“Україна пропонує спільно з міжнародною спільнотою розробити механізм відшкодування агресором шкоди, завданої довкіллю та клімату внаслідок збройних конфліктів. Адже викиди парникових газів під час війни мають бути відповідальністю саме ініціатора такої війни”, – наголосив Руслан Стрілець.

Тож два тижні делегація України була активним учасником переговорного процесу. У своїй роботі Україна усіляко блокувала заклики деяких учасників конференції щодо необхідності закінчення війн у світі та спрямування військових коштів на боротьбу зі зміною клімату. Наша позиція незмінна – ведення переговорів про припинення війни є неможливим до тих пір, поки держава-агресор знаходиться на території України.

У результаті Україна має низку угод та приєднань до декларацій про:

• *Збільшення потужностей ядерної енергетики втричі до 2050 року.* Розвиток української атомної енергетики – це не лише про наші внутрішні потреби, але й про допомогу Європі в прискоренні зеленого переходу.

• *Кліматичний клуб.* Приєднання до Кліматичного клубу – це наш внесок у важливий діалог щодо збереження природних ресурсів та декарбонізації. Лише разом ми можемо створити екологічно чисте і стійке майбутнє для наступних поколінь.

• *Дітей, молодь і кліматичні дії.* Україна та Німеччина долучилися до понад 40 країн світу, які вже підписали Декларацію. Для Німеччини – це ще один крок до продовження своєї політики сталого розвитку. Для України – один з інструментів захисту майбутнього наших дітей та зеленої відбудови країни.

- *Стале сільське господарство, стійкі продовольчі системи та кліматичні дії.* Україна разом зі 133 країнами доєдналась до документа, який ґрунтується на попередній політичній та експертній роботі у сфері сільського господарства.

- *Клімат та здоров'я.* Україна стала однією з 123 країн, які доєдналися до Декларації. Вона є добровільним закликом до дій та прагнення країн щодо захисту та інвестицій в здоров'я населення та покликана стати чітким сигналом про амбіції та єдність у сфері охорони здоров'я під час виконання Паризької угоди.

Що ж до результатів Кліматичної конференції COP28:

- Сторони досягли історичної згоди щодо введення в дію фонду для відшкодування втрат і збитків від зміни клімату державам, що розвиваються, та механізмів фінансування – вперше суттєве рішення було прийнято в перший день конференції. Зобов'язання перед фондом почали надходити відразу після ухвалення рішення, на сьогоднішні загальна сума перевищує 700 мільйонів доларів США.

- Зелений кліматичний фонд отримав поштовх до свого другого поповнення: шість країн пообіцяли нове фінансування на COP28, а загальна сума обіцянок становить рекордні 12,8 мільярда доларів США від 31 країни, і очікуються подальші внески.

- Вісім урядів-донорів оголосили про нові зобов'язання перед Фондом найменш розвинутих країн і Спеціальним фондом зі зміни клімату на загальну суму понад 174 мільйони доларів США на сьогодні, тоді як на COP28 було заявлено про нові зобов'язання на загальну суму майже 188 мільйонів доларів США до Фонду адаптації.

- На COP28 схвалене рішення, що Азербайджан стане організатором COP29 з 11 по 22 листопада 2024 року, а Бразилія — організатором COP30 з 10 по 21 листопада 2025 року.

- На COP29 уряди повинні визначити нову мету кліматичного фінансування, що відображатиме масштаб і терміновість кліматичної проблеми. А на COP30 вони мають підготуватися до нових національно визначених внесків, які стосуються всієї економіки, охоплюють усі парникові гази та повністю відповідають граничній температурі 1,5°C.

- Коаліція зі 118 країн зокрема і Україна, за винятком Китаю, підписали зобов'язання, яке має на меті створити зобов'язання для світу потроїти свої поточні потужності відновлюваних джерел енергії та подвоїти темпи підвищення енергоефективності до 2030 року.

Потроєння глобальних потужностей відновлюваної енергетики до 11 терават при одночасному подвоєнні темпів підвищення енергоефективності – захід, який було ініціативою, започаткованою Європою навесні 2023 року.

<https://mepr.gov.ua/klimatychna-konferentsiya-oon-sor28-v-dubaj-rezultaty-roboty-ukrayinskoyi-delegatsiyi-protyagom-dvoh-tyzhniv-na-polyah-samitu/>

Важливі кроки до зеленого майбутнього: заступниця Міністра долучилася до Першого Українського будівельного конгресу

Заступниця Міністра Вікторія Кирєєва на Першому Українському будівельному конгресі підкреслила, що відновлення України – не просто про відбудову, але про побудову вільної, сучасної та безпечної країни.

“Наша стратегія спрямована на побудову не лише кращого, але й екологічно чистого майбутнього. Ми прагнемо до сталого розвитку, враховуючи критерії інтеграції до ЄС

та вимоги GREEN DEAL. Наша мета – не просто відновити, але й зміцнити екологічні стандарти та створити низьковуглецеву “зелену” економіку”, – зазначила Вікторія Кирєєва.

Основні напрямки стратегії:

- повноцінна розбудова економіки на засадах сталого розвитку;
- стратегія відновлення на принципах “build back greener”;
- створення низьковуглецевої “зеленої” економіки;
- відновлення критичної інфраструктури за екологічними стандартами.
- сприяння зеленим технологіям та енергоефективності;
- залучення зеленого фінансування та впровадження європейських екологічних стандартів.

Ми вже запустили в Україні Кліматичний офіс, який буде підтримувати реалізацію кліматичної політики та залучення міжнародної допомоги для кліматичного фінансування. Відбудова та відновлення України – це глобальні проекти захисту. Лише міцна та екологічно освічена Україна може стати гарантом безпеки для усього світу. <https://mepr.gov.ua/vazhlyvi-kroky-do-zelenogo-majbutnogo-zastupnytsya-ministra-doluchylasya-do-pershogo-ukrayinskogo-budivelnogo-kongresu/>

Україні вдалося закрити 20-річний спор з Румунією з виконання вимог Конвенції Еспо

Про це Міністр Руслан Стрілець повідомив на своїй сторінці у фейсбуці, інформуючи про результати робочого візиту до Женеви для участі у 9-й Нараді Сторін Конвенції Еспо. “Україна дотримується своїх євроінтеграційних зобов’язань за Конвенцією. Ми виконали «домашню роботу» і здолали довгий шлях по приведенню у

відповідність проєкту до вимог Конвенції. Адже Україні не байдуже на добросусідські відносини та дотримання норм міжнародного права. Ми хочемо і можемо шукати спільну мову та виправляти помилки минулого”, – повідомив Міністр Руслан Стрілець. Очільник Міндовкілля подякував своєму колезі Міністру довкілля, водних та лісових ресурсів Румунії Мірчі Фекету за підтримку цього історичного рішення та Міністерці навколишнього середовища Молдови Йорданці-Родіці Йорданов за фахове та дипломатичне головування на засіданні Наради Сторін Конвенції! Також Руслан Стрілець поділився ще двома перемогами української делегації у Женеві:

- на 9-й Нараді Сторін Конвенції Еспо представника білорусі не обрали в робочі органи Конвенції Еспо. Заяву підтримали делегації Швейцарії, Норвегії та ЄС. За це рішення проголосували 34 країни;

- на 43-й сесії Конвенції про транскордонне забруднення повітря на великі відстані москву позбавили статусу приймаючої сторони Метеорологічного центру «Схід» програми ЕМЕР. За це проголосували 33 країни із 35 країн-учасниць. Тепер міжнародний природоохоронний науковий центр базуватиметься в Інституті Йожефа Стефана в Люблянці, Словенія.

“Розраховуємо, що дуже скоро він працюватиме в Українському гідрометцентрі! Дякуємо партнерам, що підтримують Україну”, – подякував Руслан Стрілець за підтримку міжнародних партнерів.

<https://mepr.gov.ua/ukrayini-nareshiti-vdalosya-zakryty-20-richnyj-spor-z-rumuniyeyu-z-vykonannya-vymog-konventsii-pty-budivnytstvi-kanalu-dunaj-chorne-more/>

Перший сертифікат про походження деревини в Україні оформлено онлайн через ЕкоСистему

Ще чотири пакети документів вже подано підприємствами в електронному вигляді для отримання сертифікатів. Це стало можливим завдяки розробленому Міндовкілля сервісу на ЕкоСистемі, а також схваленому у травні рішенню Уряду про проведення відповідного експериментального проєкту в Україні. Раніше, щоб підтвердити легальність деревини, яку вивозять з України, підприємства фізично збирали документи та подавали їх на оформлення, а потім забирали сертифікат в паперовому вигляді. Наразі це можна зробити онлайн. Оформлений таким чином документ автоматично потрапляє у електронний реєстр, який легко перевірити на митниці. Це унеможливує випадки підробки сертифікатів. Варто згадати лише нещодавній випадок на

Житомирщині, коли, за оцінками правоохоронців, за підробленими документами за кордон продано деревини на майже на 4 млн гривень.

“Цифровізація у лісовому секторі є тим єдиним ефективним інструментом, який дозволить запобігти незаконним вирубкам лісів та непрозорості ринку деревини, а ще усунути корупційні ризики. Жоден кубометр лісу не повинен «сховатися» десь за підробленими документами. Тому ми створюємо сервіси, які дадуть можливість повністю простежити обіг деревини від місця заготівлі до її реалізації на експорт”, – наголосив Руслан Стрілець.

Строк дії проєкту визначили до 1 червня 2025 року. Далі, оцінивши його ефективність, буде прийнято рішення щодо подальших практичних дій. До грудня поточного року подання документів на експорт деревини здійснювався лише за наявності паперового сертифіката. Із січня 2023 року в Україні було видано понад 72 000 сертифікатів.

<https://mepr.gov.ua/pershyj-sertyfikat-pro-pohodzhennya-derevyny-v-ukrayini-oformleno-onlajn-cherez-ekosystemu/>

Контроль, екологічна безпека та стандарти ЄС: Україна впроваджує дозвільну систему для операції з оброблення відходів

Відтак працювати у цьому секторі та здійснювати захоронення чи переробку відходів зможуть лише підприємства, які отримують відповідні дозволи. А отже буде підтверджено, що вони

відповідають встановленим вимогам, мають необхідну матеріально-технічну базу та кваліфікований персонал, і їх діяльність не завдаватиме шкоди людям та довкіллю. Для продовження реформи управління відходами Кабінет Міністрів України затвердив Порядок видачі таких дозволів. Фактично 25 років в Україні не існувало відповідної дозвільної системи. Контролювалося лише управління небезпечними відходами, на яке видавалися ліцензії. Полігони ж, наприклад, не отримували дозволи через відсутність затвердженого порядку. Розробити такий документ в країні мали ще з 2016 року – розповів Міністр Руслан Стрілець. За його словами, така ситуація призводила до несанкціонованого скидання і розміщення відходів в населених пунктах. Водночас євроінтеграційний рух України та як одна з умов – проведення реформи управління відходами, вимагають належної реакції та встановлення чітких правил роботи для всіх учасників ринку. У Порядку імплементовано положення європейських Директив: 2008/98/ЄС про відходи; 1999/31/ЄС про захоронення відходів; 2010/75 про промислові викиди (інтегрований підхід до запобігання забрудненню та його контролю).

Для того, щоб спростити підприємствам процедуру отримання дозволу, Міндовкілля розробило відповідний сервіс на ЕкоСистемі. Тож подати заяву вже можна онлайн.

Також Уряд дав час бізнесу адаптуватися до нових умов роботи. Для цього Кабінет Міністрів вніс зміни до постанови № 314 “Деякі питання забезпечення провадження господарської діяльності в умовах воєнного стану”, якими надав можливість отримати документи на здійснення операцій з оброблення відходів за декларативним принципом.

Згідно зі схваленими змінами:

- до 9 січня 2024 року суб’єкти господарювання можуть подавати декларації на порталі “Дія”;

- із 9 січня упродовж 5 місяців необхідно зібрати всі документи та отримати дозвіл. Контроль, екологічна безпека та стандарти ЄС: Україна впроваджує дозвільну систему для операції з оброблення відходів 19/12/2023 : 17:01

- Відтак працювати у цьому секторі та здійснювати захоронення чи переробку відходів зможуть лише підприємства, які отримають відповідні дозволи. А отже буде підтверджено, що вони відповідають встановленим вимогам, мають необхідну матеріально-технічну базу та кваліфікований персонал, і їх діяльність не завдаватиме шкоди людям та довкіллю.

- Для продовження реформи управління відходами Кабінет Міністрів України затвердив Порядок видачі таких дозволів.

- Фактично 25 років в Україні не існувало відповідної дозвільної системи. Контролювалося лише управління небезпечними відходами, на яке видавалися ліцензії. Полігони ж, наприклад, не отримували дозволи через відсутність затвердженого порядку. Розробити такий документ в країні мали ще з 2016 року – розповів Міністр Руслан Стрілець.

- За його словами, така ситуація призводила до несанкціонованого скидання і розміщення відходів в населених пунктах. Водночас євроінтеграційний рух України та як одна з умов – проведення реформи управління відходами, вимагають належної реакції та встановлення чітких правил роботи для всіх учасників ринку.

- У Порядку імплементовано положення європейських Директив: 2008/98/ЄС про відходи; 1999/31/ЄС про захоронення відходів; 2010/75 про промислові викиди (інтегрований підхід до запобігання забрудненню та його контролю).

- Для того, щоб спростити підприємствам процедуру отримання дозволу, Міндовкілля розробило відповідний сервіс на ЕкоСистемі. Тож подати заяву вже можна онлайн.

- Також нагадуємо, що Уряд дав час бізнесу адаптуватися до нових умов роботи. Для цього Кабінет Міністрів вніс зміни до постанови № 314 “Деякі питання забезпечення провадження господарської діяльності в умовах воєнного стану”, якими надав можливість отримати документи на здійснення операцій з оброблення відходів за декларативним принципом.

- Згідно зі схваленими змінами:

- до 9 січня 2024 року суб’єкти господарювання можуть подавати декларації на порталі “Дія”;

- із 9 січня упродовж 5 місяців необхідно зібрати всі документи та отримати дозвіл. Контроль, екологічна безпека та стандарти ЄС: Україна впроваджує дозвільну систему для операції з оброблення відходів

- Відтак працювати у цьому секторі та здійснювати захоронення чи переробку відходів зможуть лише підприємства, які отримають відповідні дозволи. А отже буде підтверджено, що вони відповідають встановленим вимогам, мають необхідну матеріально-технічну базу та кваліфікований персонал, і їх діяльність не завдаватиме шкоди людям та довкіллю.

- Для продовження реформи управління відходами Кабінет Міністрів України затвердив Порядок видачі таких дозволів.

- Фактично 25 років в Україні не існувало відповідної дозвільної системи. Контролювалося лише управління небезпечними відходами, на яке видавалися ліцензії. Полігони ж, наприклад, не отримували дозволи через відсутність затвердженого порядку. Розробити такий документ в країні мали ще з 2016 року – розповів Міністр Руслан Стрілець.

- За його словами, така ситуація призводила до несанкціонованого скидання і розміщення відходів в населених пунктах. Водночас євроінтеграційний рух України та як одна з умов – проведення реформи управління відходами, вимагають належної реакції та встановлення чітких правил роботи для всіх учасників ринку.

- У Порядку імплементовано положення європейських Директив: 2008/98/ЄС про відходи; 1999/31/ЄС про захоронення відходів; 2010/75 про промислові викиди (інтегрований підхід до запобігання забрудненню та його контролю).

- Для того, щоб спростити підприємствам процедуру отримання дозволу, Міндовкілля розробило відповідний сервіс на ЕкоСистемі. Тож подати заяву вже можна онлайн.

- Також нагадуємо, що Уряд дав час бізнесу адаптуватися до нових умов роботи. Для цього Кабінет Міністрів вніс зміни до постанови № 314 “Деякі питання забезпечення провадження господарської діяльності в умовах воєнного стану”, якими надав можливість отримати документи на здійснення операцій з оброблення відходів за декларативним принципом.

- Згідно зі схваленими змінами:

- до 9 січня 2024 року суб’єкти господарювання можуть подавати декларації на порталі “Дія”;

- із 9 січня упродовж 5 місяців необхідно зібрати всі документи та отримати дозвіл.

- <https://mepr.gov.ua/kontrol-ekologichna-bezpeka-ta-standarty-yes-ukrayina-vprovadzhuye-dozvilnu-systemu-dlya-operatsiyi-z-obroblennya-vidhodiv/>

Міндовкілля підбиває підсумки 2023 року і будує плани на майбутній рік

Міністр Руслан Стрілець спільно зі своїми заступниками та представниками екологічних громадських організацій підсумували здобутки та прогалини сфери захисту довкілля у 2023 році.

“У 2024 році продовжимо впровадження наших дев'яти основних

реформ у сфері захисту довкілля: кліматична політика, моніторинг довкілля, управління відходами, екологічний контроль, запобігання промислому забрудненню, стале управління водними ресурсами та лісова політика тощо. Треба бути готовими до того, що майбутній рік буде ще активнішим, аніж рік, що минає”, – зауважив Руслан Стрілець. За словами Руслана Стрільця, важливо було почути відвертий відгук – про реформи, євроінтеграцію, збереження живої природи та ведення міністерством унікального для усього світу треку – обрахунок шкоди довкілтю внаслідок війни. Цього року вдалося зробити не все заплановане, але все ж таки. Попри війну ми рухаємо реформи у водній політиці, лісовій сфері, управлінні відходами. Завершили реформу надрокористування, удосконалили процедуру ОВД, запустили 17 цифрових послуг. “Дякую усім громадським природоохоронним організаціям, які допомагають Міндовкіллю своїми відгуками та рекомендаціями. Це наша не остання така зустріч. Дуже важливо, щоб ми не зупинялися й об'єднували зусилля задля перемоги на довкіллевому фронті”, – подякував Руслан Стрілець.

<https://mepr.gov.ua/pidbyvayemo-pidsumky-2023-roku-i-buduyemo-planu-na-prijdeshnij-rik/>

На Полтавщині обстежили забруднені відходами цукрозаводу ділянки

На Полтавщині екоінспекція обстежила територію земельних ділянок у смт Глобине, забруднених відходами цукрозаводу.

Сьогодні на засіданні мова йшла про дане забруднення та щодо дотримання вимог природоохоронного законодавства суб'єктами господарювання. У засіданні постійно діючої Комісії Полтавської обласної

державної адміністрації з питань охорони довкілля, раціонального використання та відтворення природних ресурсів взяла участь заступник начальника Державної екологічної інспекції Центрального округу Руслана Юрченко. «Під час засідання розглянули питання щодо дотримання вимог природоохоронного законодавства суб'єктами господарювання, які здійснюють зберігання, оптову та роздрібну торгівлю паливом, про порушення вимог природоохоронного законодавства Філією «Глобинський цукровий завод» ТОВ «Цукорагропром», - йдеться у повідомленні. Як зазначається, 18 грудня фахівці Державної екологічної інспекції Центрального округу виїжджали до міста Глобине Полтавської області з метою перевірки факту завдання шкоди природному середовищу внаслідок діяльності цукрового заводу. За підсумками виїзду встановили, що зі сторони городів місцевих жителів знаходяться кагатні поля цукрового заводу, на території яких розміщені купи бурякових відходів, подекуди – близько до домоволодінь, серед яких наявні розливи рідини жовтуватого кольору з неприємним запахом, переважно у твердому стані. Встановлено, що внаслідок танення вказана рідина потрапляє на приватні земельні ділянки та домогосподарства громадян, зафіксовано візуальні ознаки забруднення ґрунтів. Про вказану подію Інспекція повідомила правоохоронні органи.

<https://www.ukrinform.ua/rubric-regions/3806071-na-poltavsini-obstezili-zabrudneni-vidhodami-cukrozavodu-zemelni-dilanki.html>

Україна завершила роботу над 9 проєктами Планів управління річковими басейнами: розпочалося громадське обговорення

Україна поступово переходить на нові європейські правила водної політики. Громадські обговорення проєктів Планів управління річковими басейнами для дев'яти основних річкових басейнів України триватимуть щонайменше 6 місяців. Після цього документи будуть подані на розгляд та схвалені Кабінетом Міністрів України. Розраховуємо, що

вже з 1 січня 2025 року Плани управління річковими басейнами набудуть чинності. За словами Міністра Руслана Стрільця, ПУРБ для всіх 9 річкових басейнів України повністю відповідають Водній Рамковій Директиві ЄС. Кожен План містить перелік заходів для досягнення «доброго» стану вод. Загальна сума інвестицій на реалізацію 1635 заходів – 336 млрд гривень. Майже всі заходи – будівництво, реконструкція та модернізація очисних споруд та каналізаційних мереж. Проєкти документів можна переглянути за посиланням – <https://bit.ly/41zGG0z><https://mepr.gov.ua/ukrayina-zavershyla-robotu-nad-9-proyektamy-planiv-upravlinnya-richkovyumu-basejnamy-rozpochalosya-gromadske-obgovorennya/>

У СВІТІ

"Локальний торнадо" зірвав дахи з будинків під час шторму "Герріт" у Великобританії

Шотландська партія Зелених заявила, що причиною шторму може бути зміна клімату.

Тисячі людей залишилися без світла, а пересування по всій країні занурилося в хаос.

Шотландія пережила сильний снігопад, а також сильний вітер і проливний

дощ.

Перебої в електропостачанні спричинені падінням дерев і гілок, які обривають лінії електропередач.

Повідомляється, що "локальний торнадо" завдав "значної шкоди" близько 100 об'єктам нерухомості в Стейлїбриджі в графстві Темсайд.

З будинків було зірвано дахи, зруйновано стіни і повалено дерева. [Link](#)

Перевірка фактів: Чи вбивають вітрові турбіни китів і роблять їх "божевільними", як каже Трамп?

Чому деякі захисники природи та Дональд Трамп вважають, що вітрові турбіни вбивають морських ссавців?

На початку цього року колишній президент США Дональд Трамп під час мітингу заявив, що

вітрові турбіни, або "вітряки", як він їх назвав, змушують китів "викидатися на берег" і стають "божевільними". Чи відповідає дійсності твердження двічі імпічментованого і ведучого реаліті-шоу?

Щонайменше 10 китів викинулися на берег у Нью-Йорку та Нью-Джерсі на початку 2023 року. Тоді деякі протестувальники звинувачували у цьому вітрові електростанції.

"Врятуйте китів - зупиніть вітряні електростанції", - закликали протестувальники на багатотисячному мітингу в лютому.

Але експерти кажуть, що дуже мало ймовірно, що морські вітрогенератори шкодять морській дикій природі.

Цього року біля північно-східного узбережжя Америки загинула аномально велика кількість горбатих китів і північноатлантичних китів.

Національне управління океанічних і атмосферних досліджень (NOAA) повідомляє, що з 1 грудня 2022 року біля східного узбережжя загинуло 83 кити. Приблизно половина з них - горбаті кити між Массачусетсом і Північною Кароліною, а двоє - червонокнижні кити в Північній Кароліні та Вірджинії.

Ця цифра особливо тривожна з огляду на зменшення чисельності місцевих популяцій китів. Наприклад, залишилося менше 350 північноатлантичних китів.

До 2016 року випадки викидання китів на мілину біля узбережжя Атлантичного океану були рідкісними. Але за останні вісім років горбаті кити гинуть швидкими темпами - федеральний уряд називає це "незвичайною смертністю".

Коаліція екологів звинувачує вітрові турбіни у загибелі китів.

Але ця тенденція передувала масштабному будівництву офшорних вітрових електростанцій, яке розпочалося після обрання президента Джо Байдена у 2020 році. Його адміністрація має на меті до 2030 року забезпечити 10 мільйонів будинків енергією морського вітру. [Link](#)

Німеччина: Штормове попередження знято, але загроза повеней залишається

Влада Німеччини переживає, що деякі річки країни все ще піднімаються після сильних дощів, що пройшли на Різдво. Але найгірші зливи, схоже, вже позаду.

Національна метеорологічна служба Німеччини, DWD, у вівторок скасувала всі попередження про сильні дощі після того, як кількадевні безперервні зливи спричинили повені в деяких частинах країни в різдвяний період.

Проте DWD також попередила, що "ситуація з рівнем води на річках залишається подекуди дуже напруженою". [Link](#)

Оглядаючись на найкращі моменти для довкілля у 2023 році

Минулий рік був важким для планети. На Землі панувала рекордна спека, природа продовжувала стрімко занепадати, а забруднення продовжувало забирати мільйони життів.

Але серед усього цього є підстави для надії, кажуть ті, хто перебуває на передовій зусиль зі створення більш стійкого світу.

У 2023 році країни об'єдналися безпрецедентними способами для подолання потрійної планетарної кризи: зміни клімату, втрати природи та біорізноманіття, а також забруднення та відходів. Ця екологічна багатосторонність привела до знакових пактів про припинення хімічного забруднення та перехід світу від викопного палива, серед багатьох інших віх, багато з яких були підтримані Програмою ООН з навколишнього середовища (ЮНЕП).

- З наближенням календаря до 2024 року ми детальніше ознайомимося з найбільшими екологічними моментами минулого року та їх значенням для майбутнього планети:

- Дослідження виявило, що озоновий шар "на шляху" до відновлення

- Боротьба за кліматичну справедливість набирає обертів
- Нації об'єднуються для захисту джерел прісної води
- Світ відзначає перший Міжнародний день безвідходного виробництва

- Креативні рішення щодо пластикового забруднення представлені у Всесвітній день охорони навколишнього середовища

- Історичний договір про відкрите море кидає рятівний круг морському біорізноманіттю

- Глобальний інструмент з пластику робить вирішальний крок вперед

- Знакова угода про хімічні речовини націлена на низку токсичних речовин
Знакова угода про хімічні речовини націлена на низку токсичних речовин

- Африканський тиждень клімату демонструє місцеві рішення для подолання кліматичної кризи

- Глобальний пакт про припинення забруднення ртуттю відзначає десятиріччя в дії

- ЮНЕП оголосила лауреатів своєї найвищої екологічної нагороди

- Проаналізовано глибину кліматичної кризи

- Рік після підписання Куньмінсько-Монреальської глобальної рамочної програми з біорізноманіття

- Угода COP28 має на меті започаткувати кінець ери викопного палива [Link](#).

Як зелені технології змінюють економіку

Зелені технології струсають економіку, підвищуючи ефективність, створюючи робочі місця, скорочуючи витрати, сприяючи інноваціям і зменшуючи наслідки зміни клімату. Таким чином, довгострокові вигоди з точки зору економічної стійкості, збереження навколишнього середовища та соціального добробуту роблять впровадження зелених технологій переконливим і необхідним заходом.

Більше організацій інвестують у зелені технології, що дозволяє їм працювати ефективніше. Це позитивно вплинуло на економіку, оскільки дозволило цим компаніям підвищити продуктивність і знизити витрати. І це приносить користь підприємствам і споживачам, заохочуючи інновації та створюючи робочі місця, сприяючи подальшому розвитку економіки.

Інновації в зелених технологіях відбуваються як у бізнесі, так і в споживачах, і сукупний вплив кожного з них зменшить викиди вуглецю та сприятиме позитивному економічному зростанню протягом наступного десятиліття, каже Еллен Кавілья, генеральний директор цифрової консалтингової компанії Tonis.

«Очікується, що відновлювані джерела енергії забезпечуватимуть від 45% до 50% світового виробництва енергії до 2030 року та від 65% до 85% до 2050 року», - зазначає McKinsey & Co.

Ця технологія допоможе підвищити енергоефективність і доступність практично всюди, каже Кавілья. Крім того, екологічні тенденції, такі як дистанційна робота та оцифровані бізнес-практики, допоможуть зменшити вплив бізнесу на навколишнє середовище, водночас сприяючи створенню більш глобалізованої робочої сили. [Link](#)

Найбільший у Норвегії пором з нульовим рівнем викидів відправляється в плавання завдяки завдяки використанню зелених технологій

Найбільший у Норвегії пором з нульовим рівнем викидів, NB1091 Hinnøy компанії Torghatten Nord, відомий своїм рекордним серед норвезьких поромів з електроприводом часом у дорозі та швидкістю, спустили на воду 6 листопада 2023 року.

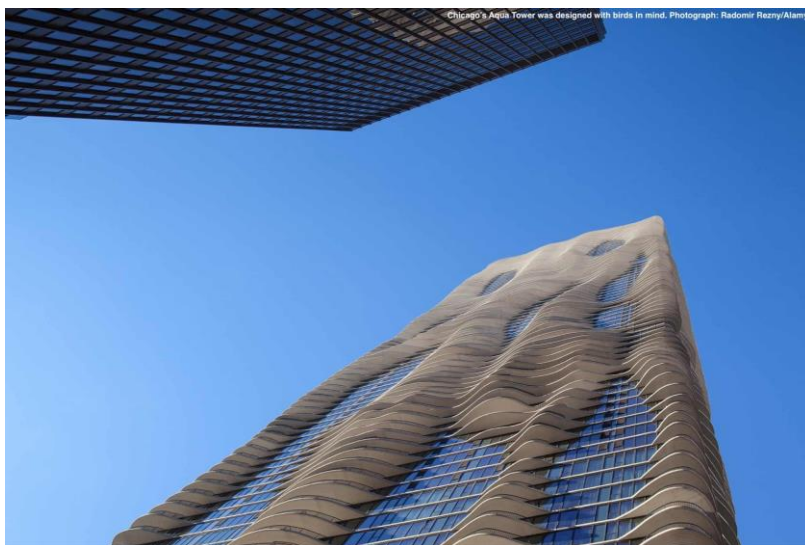
Будучи 91-м судном, спущеним на воду в Чемре, Hinnøy знаменує собою важливу віху в розвитку екологічно чистих технологій та сталого транспорту.

Як пояснюється, 117-метровий двосторонній пасажирсько-автомобільний пором NB191 Hinnøy буде розрахований на перевезення 399 пасажирів і побудований відповідно до правил класу DNV. Планується, що

Hinnøу працюватиме на маршруті Бонн - Льодінген у північній частині Норвегії, як правило, працюватиме він на акумуляторних батареях, а вся енергія надходитиме з берегової електромережі через високопродуктивні автоматизовані зарядні з'єднання. У разі відсутності берегової електромережі біодизельні генератори забезпечують достатню потужність для нормальної роботи. [Link](#)

НАУКА І ТЕХНІКА

Будівлі вбивають мільярд птахів у США щороку. Ці архітектори хочуть їх врятувати

Дуже прозоре скло може призвести до руйнівних зіткнень. Але інновації в дизайні створюють безпечніші горизонти без шкоди для краси

Чиказька 82-поверхова вежа Аква Тауер, здається, тріпоче від вітру. Її незвичайний хвилеподібний фасад зробив її однією з

найунікальніших особливостей чиказького горизонту, відмінною від багатьох прямокутних скляних веж, що її оточують.

Проектуючи її, архітектор Жанна Ган думала не лише про те, як її бачитимуть люди, що танцюють на тлі неба, але й як вона виглядатиме для птахів, що пролітають повз. Нерівність фасаду будівлі дозволяє птахам бачити її чіткіше і уникати фатальних зіткнень. "Це свого роду спроектовано так, щоб працювати як для людей, так і для птахів", - сказала вона.

Щорічно в США гине до 1 мільярда птахів через зіткнення з будівлями. А Чикаго, яке розташоване вздовж пролітного шляху Міссісіпі, одного з чотирьох основних міграційних шляхів з півночі на південь, є одним з найризикованіших місць для птахів. Цього року щонайменше 1 000 птахів загинули за один день від зіткнення з однією заскленою будівлею. У Нью-Йорку, який лежить вздовж Атлантичного міграційного шляху, сотні видів птахів перетинають горизонт і десятки тисяч гинуть щороку.

У міру того, як зростає усвідомлення небезпеки, яку становлять блискучі вежі та яскраве світло, архітектори починають переосмислювати міські горизонти, щоб проектувати будівлі, які є водночас естетично сміливими та безпечними для птахів.

Дехто експериментує з новими типами візерунчастого скла або скла з покриттям, яке можуть бачити птахи. Інші повністю переосмислюють скляні вежі, експериментуючи з екстер'єрами з використанням дерева, бетону або сталевих стрижнів. Розмиваючи межі між внутрішнім і зовнішнім простором, деякі архітектори створюють зелені дахи і фасади, запрошуючи птахів гніздитися всередині будівлі. [Link](#)

Що потрібно знати про нові альтернативи харчових продуктів тваринного походження

Зі зростанням населення планети зростає попит на продукти харчування тваринного походження, такі як м'ясо та молочні продукти. Проблема: тваринництво може бути екологічно руйнівним, поглиблюючи потрібну планетарну кризу, пов'язану зі зміною клімату, втратою природи та біорізноманіття, а також забрудненням і відходами. Але новий звіт Програми ООН з навколишнього середовища (ЮНЕП) показує, що існують більш стійкі способи отримання білка для людства.

Звіт, представлений на Конференції ООН з питань зміни клімату (COP28), привертає увагу до низки все більш популярних альтернатив тваринним білкам, від вирощеного в лабораторії м'яса до ферментованих грибів.

У звіті зазначається, що до 2050 року м'ясні та молочні альтернативи можуть скласти до половини світового ринку тваринних білків. Пропонуємо детальніше розглянути деякі з цих кулінарних інновацій і те, як вони можуть допомогти у створенні більш сталих харчових систем.

Які альтернативи м'ясу та молока стають дедалі популярнішими?

До них відносяться продукти рослинного походження, культивоване м'ясо, вироблене з тваринних клітин (витагнутих з живих тварин), які вирощуються в лабораторіях, а також багаті на білок продукти, отримані шляхом ферментації мікроорганізмів, таких як дріжджі, водорості та гриби. Хоча ферментація використовується для виробництва продуктів харчування протягом століть, її ролі у створенні альтернативних джерел білка останніми роками приділяється все більше уваги. У звіті розглядаються два типи процесів: ферментація біомаси, яка використовує багатий на білок і швидкий ріст мікроорганізмів для виробництва продуктів, багатих на білок; і прецизійна ферментація, яка дозволяє налаштовувати мікроорганізми для виробництва білків, ароматизаторів, вітамінів і жирів, які можуть бути додані до кінцевого харчового продукту. [Link](#)

Як північні олені допомагають боротися зі зміною клімату

Північні олені в Лапландії виконують низку важливих завдань у цю пору року, зокрема допомагають клімату. Об'їдаючи кущі, вони допомагають збільшити сонце-відбивну здатність снігу та льоду.

Щойно по обіді, а вже темніє. Тія Єремеефф, оленярка з

північної Фінляндії, стрибає на снігохід, щоб поїхати нагодувати стадо своєї родини, яке взимку тримається у великому вольєрі. Її подих майже миттєво замерзає на сильному морозі – тут, у Кірінкі, за 110 км (68 миль) на північ від Полярного кола, зараз -15С (5F). У лісі лежить товстий сніговий покрив, глибиною близько 20 см (7,9 дюйма).

"Бути оленярем нелегко, - каже Єремеева, жінка саамського походження, чий

спосіб життя і культура тісно переплітаються з оленярством. "Це суворий клімат, і ми повинні виходити і годувати їх, незалежно від того, наскільки холодно стає".

Нові дані свідчать про те, що північні олені можуть відігравати фундаментальну роль у збереженні всієї цієї екосистеми, включаючи сніговий покрив, відкритий

ліс з його низькорослими ягідними кущами, мохами та лишайниками – організмом, утвореним тісною асоціацією грибів і водоростей – і навіть холодний зимовий клімат. Дослідження показують, що випас північних оленів може справді допомогти боротися з деякими наслідками зміни клімату в Арктиці, яка нагрівається в чотири рази швидше, ніж решта планети. [Link](#)

Батареї майбутнього: як бавовна та морська вода можуть жити наші пристрої

Видобуток літію та інших мінералів, необхідних для батарей, завдає все більшої шкоди навколишньому середовищу, але альтернативні матеріали навколо нас.

Зникла електрика. Але на вулиці в Індії є банкомат, який досі із задоволенням видає банкноти. Зокрема, завдяки спаленій бавовні.

Оскільки цей банкомат має резервну батарею всередині – батарею, яка містить вуглець із ретельно спаленої бавовни.

Чесно кажучи, процес секретний», — каже Інкецу Окіна, головний офіцер розвідки RJP Eue, японської фірми, яка виготовила батарею. Він теж не жартує. «Температура та атмосфера таємна. Тиск — це таємниця», — обережно продовжує він.

Окіна дійсно каже, що потрібна висока температура, вище 3000С (5432F). І цей

1 кг (2,2 фунта) бавовни дає 200 г (7 унцій) вуглецю – лише 2 г (0,07 унції) потрібно для кожного елемента батареї. Фірма купила партію бавовни в 2017 році і досі не використала всю, каже Окіна.

В акумуляторах, розроблених компанією спільно з дослідниками з Університету Кюсю в Фукуока, Японія, вуглець використовується як анода – одного з двох електродів, між якими течуть іони, заряджені частинки в акумуляторах. Іони рухаються в одному напрямку, коли акумулятор заряджається, і в іншому напрямку, коли він віддає енергію пристрою.

Більшість акумуляторів використовують графіт як анод, але PJR Eye стверджує, що їхній підхід є більш екологічним, оскільки вони можуть виготовляти аноди з відходів бавовни текстильної промисловості. [Link](#)